

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Архангай аймгийн Хангай сумын ЗДТГ-ын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: : АРА-2023/37/НА-СТА-ТШЗ

<p>Цахим хуудас: www.audit.mn Улаанбаатар хот 2023 он</p>	<p>Архангай аймаг дахь Төрийн аудитын газрын тэргүүлэх аудитор: Т.Байгалмаа Утас: 70333141 Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn</p> <p>Аудитын менежер: Д.Нэргүйбаатар Утас: 70332680 Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn</p> <p>Ахлах аудитор: Х.Алтанчимэг Утас: 90060105 Цахим хаяг: Altanchimegkh@audit.gov.mn</p>
---	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

65130 Цэцэрлэг, Архангай аймаг
Утас/Факс:976-70333141
И-мэйл: arkhangai@audit.gov.mn

ардз.02.15 № 51
танай _____-ны № _____-т

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ХАНГАЙ
СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН
ГАЗРЫН ДАРГА М.БАТБОЛД
ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Архангай аймгийн Хангай сумын ЗДТГ-ын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Архангай аймгийн Хангай сумын ЗДТГ-ын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

“Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, аймгийн Засаг даргын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан “Стандарттай Архангай” арга хэмжээний хүрээнд аймгийн Засаг даргын тамгын газар болон төрийн байгууллагуудад Чанарын удирдлагын тогтолцоо (ISO-9001:2015)-г нэвтрүүлнэ” гэсэн зорилтын хүрээнд Хайрхан сумын ЗДТГазар нь 2022 онд Чанарын менежментийн тогтолцооны ISO стандартыг нэвтрүүлж эхэлсэн байна

Аудитын гол асуудал

Тайлант онд тус байгууллага нь аймаг сумын ОНХС-аас 486,250.7 мянган төгрөгийн өртөг бүхий иж бүрэн трактор, бохирын машин, тэжээл хадгалах хашаа, мал угаах ванн зэргийг үндсэн хөрөнгөнд бүртгэж тайлагнасан байна

Бусад асуудлын хэсэг

Тус байгууллага нь 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 4 зорилтын хүрээнд 78 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, хэрэгжилтийг 86.0 хувьтай үнэлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гараагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Т.БАЙГАЛМАА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	77,726,852.40	89,746,082.40
33	АВЛАГА	1,592,000.00	0.00
33500	Бусад авлага	1,592,000.00	0.00
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	1,592,000.00	0.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	33,694,852.40	41,734,582.40
35100	Түүхий эд материал	6,416,280.00	6,927,980.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	6,149,280.00	6,660,980.00
35130	Эм боох материал	267,000.00	267,000.00
35400	Хангамжийн материал	27,278,572.40	25,836,602.40
35410	Бичиг хэргийн материал	3,142,050.00	2,148,400.00
35420	Аж ахуйн материал	22,526,652.40	23,107,752.40
35440	Түлш, шатах тослох материал	1,609,870.00	580,450.00
35600	Мал амьтад	0.00	8,970,000.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	42,440,000.00	48,011,500.00
36300	Тэжээлийн нөөц	42,440,000.00	48,011,500.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,990,569,266.75	2,353,836,169.04
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,990,569,266.75	2,353,836,169.04
39200	Биет хөрөнгө	1,977,883,016.89	2,274,564,169.04
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	456,456,262.76	621,454,970.76
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-23,798,516.04	-39,644,768.00
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	191,293,885.00	372,653,885.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-102,045,104.08	-127,390,308.44
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	93,187,997.10	100,037,897.10
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-30,548,080.13	-34,288,212.44
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	15,998,750.00	19,998,750.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-5,247,395.65	-7,237,575.64
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,682,263,255.00	1,739,793,525.25
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-306,033,379.07	-377,169,336.55
39216	Дуусаагүй барилга, байгууламж	6,355,342.00	6,355,342.00
39300	Биет бус хөрөнгө	12,686,249.86	79,272,000.00
39301	Програм хангамж	3,500,000.00	2,650,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-3,193,750.14	-2,650,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	12,380,000.00	79,272,000.00
3	НИИТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	2,068,296,119.15	2,443,582,251.44
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	2,068,296,119.15	2,443,582,251.44
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,068,296,119.15	2,443,582,251.44
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	353,817,116.23	353,817,116.23
511001	Улсын төсвийн оруулсан хөрөнгө	0.00	0.00
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	353,817,116.23	353,817,116.23
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	1,648,461,055.13	2,023,747,187.42
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,091,665,713.42	1,645,843,368.38
51220	Тайлант үеийн үр дүн	556,795,341.71	377,903,819.04
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	66,017,947.79	66,017,947.79
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	2,068,296,119.15	2,443,582,251.44

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,061,419,565.70	991,519,175.40
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	619,717,655.70	537,549,550.40
120	Нийтлэг татварын бус орлого	619,717,655.70	537,549,550.40
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	13,596,500.00	22,891,500.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	13,596,500.00	22,891,500.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	605,906,155.70	505,438,050.40
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	215,000.00	9,220,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	441,701,910.00	453,969,625.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	11,468,210.00	1,818,425.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	150,000.00	0.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХхөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0.00	504,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	11,318,210.00	1,314,425.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	430,233,700.00	452,151,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	430,233,700.00	452,151,200.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	504,624,223.99	613,615,356.36
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	504,624,223.99	613,615,356.36
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	444,453,823.99	563,094,343.36
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	246,595,533.00	245,879,222.00
210101	Үндсэн цалин	236,606,497.00	206,526,526.00
210102	Нэмэгдэл	0.00	35,142,193.00
210104	Урамшуулал	0.00	4,210,503.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	9,989,036.00	0.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	34,553,473.00	30,705,878.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	24,675,389.40	20,880,271.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,488,971.87	2,456,401.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,991,176.31	1,965,481.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	490,720.30	490,917.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,907,215.12	4,912,808.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	9,911,027.00	13,128,692.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,796,827.00	2,479,392.00
210302	Түлш, халаалт	7,028,000.00	10,604,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	86,200.00	45,300.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	20,201,640.80	35,375,797.00
210401	Бичиг хэрэг	3,610,830.80	5,107,300.00
210402	Тээвэр, шатахуун	12,001,120.00	15,659,846.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,884,700.00	3,439,745.00
210404	Ном, хэвлэл	295,400.00	0.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	831,590.00	10,253,156.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	578,000.00	915,750.00

Архангай аймгийн Хангай сумын ЗДТГ-ын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2105	Нормативт зардал	1,654,000.00	0.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,654,000.00	0.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,613,050.00	13,000,300.00
210604	Урсгал засвар	2,613,050.00	13,000,300.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,586,000.00	14,136,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	7,586,000.00	14,136,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,716,209.00	27,749,505.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,838,675.00	27,192,800.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	250,000.00	250,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	194,976.00	288,092.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	120,000.00	0.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	300,000.00	0.00
210807	Газрын төлбөр	12,558.00	18,613.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	118,622,891.19	183,118,949.36
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	25,434,408.00	32,701,588.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	450,000.00	1,014,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	92,738,483.19	149,403,361.36
212	ТАТААС	3,200,000.00	4,032,420.00
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	3,200,000.00	4,032,420.00
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	3,200,000.00	4,032,420.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	56,970,400.00	46,488,593.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	4,151,744.00	14,974,200.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	0.00	12,924,900.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,151,744.00	2,049,300.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	52,818,656.00	31,514,393.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	52,818,656.00	31,514,393.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	556,795,341.71	377,903,819.04
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	556,795,341.71	377,903,819.04

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	455,298,410.00	478,453,125.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	13,596,500.00	24,483,500.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	13,596,500.00	24,483,500.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	13,596,500.00	24,483,500.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	13,596,500.00	24,483,500.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	441,701,910.00	453,969,625.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	11,468,210.00	1,818,425.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	430,233,700.00	452,151,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	430,233,700.00	452,151,200.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	445,178,710.00	468,603,225.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	445,178,710.00	468,603,225.00

Архангай аймгийн Хангай сумын ЗДТГ-ын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	384,877,610.00	417,406,712.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	248,917,951.00	245,969,500.00
210101	Үндсэн цалин	238,928,915.00	206,616,804.00
210102	Нэмэгдэл	0.00	35,142,193.00
210104	Урамшуулал	0.00	4,210,503.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	9,989,036.00	0.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	32,209,055.00	30,615,600.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	22,330,971.40	20,818,595.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,488,971.87	2,449,251.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,991,176.31	1,959,401.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	490,720.30	489,849.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,907,215.12	4,898,504.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	9,418,527.00	12,758,692.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,796,827.00	2,479,392.00
210302	Түлш, халаалт	6,535,500.00	10,234,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	86,200.00	45,300.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	23,604,255.00	33,364,527.00
210401	Бичиг хэрэг	5,297,100.00	4,124,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	12,355,175.00	14,375,158.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,054,700.00	3,407,245.00
210404	Ном, хэвлэл	295,400.00	0.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,851,880.00	10,483,524.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	750,000.00	973,800.00
2105	Нормативт зардал	1,000,000.00	0.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,000,000.00	0.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,376,250.00	13,132,300.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	130,300.00	0.00
210604	Урсгал засвар	2,245,950.00	13,132,300.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,586,000.00	13,900,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	7,586,000.00	13,900,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	3,110,064.00	27,834,005.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,232,530.00	27,277,300.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	250,000.00	250,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	194,976.00	244,092.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	120,000.00	44,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	300,000.00	0.00
210807	Газрын төлбөр	12,558.00	18,613.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	56,655,508.00	39,832,088.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	56,205,508.00	38,582,088.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	450,000.00	1,250,000.00
212	ТАТААС	3,500,000.00	4,492,420.00
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	3,500,000.00	4,492,420.00
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	3,500,000.00	4,492,420.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	56,801,100.00	46,704,093.00

2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	3,982,444.00	15,189,700.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	0.00	12,924,900.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,982,444.00	2,264,800.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	52,818,656.00	31,514,393.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	52,818,656.00	31,514,393.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	10,119,700.00	9,849,900.00
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	10,119,700.00	9,849,900.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	10,119,700.00	9,849,900.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	10,119,700.00	9,849,900.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	10,119,700.00	9,849,900.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-10,119,700.00	-9,849,900.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	353,817,116.23	66,017,947.79	1,091,665,713.42	1,511,500,777.44
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	353,817,116.23	66,017,947.79	1,091,665,713.42	1,511,500,777.44
9	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	556,795,341.71	556,795,341.71
10	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	353,817,116.23	66,017,947.79	1,648,461,055.13	2,068,296,119.15
11	2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	353,817,116.23	66,017,947.79	1,648,461,055.13	2,068,296,119.15
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	353,817,116.23	66,017,947.79	1,648,461,055.13	2,068,296,119.15
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0.00	0.00	-2,617,686.75	-2,617,686.75
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	377,903,819.04	377,903,819.04
20	2022 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	353,817,116.23	66,017,947.79	2,023,747,187.42	2,443,582,251.44

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	472,591,200.00	445,120,307.00	27,470,893.00	94.19%
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	472,591,200.00	445,120,307.00	27,470,893.00	94.19%
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	451,166,300.00	425,438,187.00	25,728,113.00	94.30%
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	245,969,500.00	245,969,500.00	0.00	100.00%
210101	Үндсэн цалин	245,969,500.00	206,616,804.00	39,352,696.00	84.00%
210102	Нэмэгдэл	0.00	35,142,193.00	-35,142,193.00	
210104	Урамшуулал	0.00	4,210,503.00	-4,210,503.00	
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	30,746,200.00	30,615,600.00	130,600.00	99.58%
210201	Тэтгэврийн даатгал	20,907,400.00	20,818,595.00	88,805.00	99.58%
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,459,700.00	2,449,251.00	10,449.00	99.58%
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,967,800.00	1,959,401.00	8,399.00	99.57%
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	491,900.00	489,849.00	2,051.00	99.58%
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,919,400.00	4,898,504.00	20,896.00	99.58%
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	15,000,000.00	12,758,692.00	2,241,308.00	85.06%
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,000,000.00	2,479,392.00	2,520,608.00	49.59%
210302	Түлш, халаалт	9,800,000.00	10,234,000.00	-434,000.00	104.43%
210303	Цэвэр, бохир ус	200,000.00	45,300.00	154,700.00	22.65%
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	33,073,800.00	33,064,527.00	9,273.00	99.97%
210401	Бичиг хэрэг	4,000,000.00	4,000,000.00	0.00	100.00%
210402	Тээвэр, шатахуун	14,300,000.00	14,299,958.00	42.00	100.00%
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,200,000.00	3,307,245.00	-107,245.00	103.35%
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	10,600,000.00	10,483,524.00	116,476.00	98.90%
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	973,800.00	973,800.00	0.00	100.00%
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	23,365,800.00	22,982,200.00	383,600.00	98.36%
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	10,000,000.00	9,849,900.00	150,100.00	98.50%
210604	Урсгал засвар	13,365,800.00	13,132,300.00	233,500.00	98.25%
2107	Томилолт, зочны зардал	13,900,000.00	13,900,000.00	0.00	100.00%
210702	Дотоод албан томилолт	13,900,000.00	13,900,000.00	0.00	100.00%
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	29,421,000.00	26,315,580.00	3,105,420.00	89.44%
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	27,521,000.00	25,758,875.00	1,762,125.00	93.60%
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	750,000.00	250,000.00	500,000.00	33.33%

Архангай аймгийн Хангай сумын ЗДТГ-ын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	600,000.00	244,092.00	355,908.00	40.68%
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	200,000.00	44,000.00	156,000.00	22.00%
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	300,000.00	0.00	300,000.00	0.00%
210807	Газрын төлбөр	50,000.00	18,613.00	31,387.00	37.23%
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	59,690,000.00	39,832,088.00	19,857,912.00	66.73%
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	58,440,000.00	38,582,088.00	19,857,912.00	66.02%
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,250,000.00	1,250,000.00	0.00	100.00%
212	ТАТААС	4,500,000.00	4,492,420.00	7,580.00	99.83%
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	4,500,000.00	4,492,420.00	7,580.00	99.83%
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	4,500,000.00	4,492,420.00	7,580.00	99.83%
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	16,924,900.00	15,189,700.00	1,735,200.00	89.75%
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	16,924,900.00	15,189,700.00	1,735,200.00	89.75%
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	12,924,900.00	12,924,900.00	0.00	100.00%
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,000,000.00	2,264,800.00	1,735,200.00	56.62%
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	472,591,200.00	449,163,807.00	23,427,393.00	95.04%
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	382,820,000.00	424,680,307.00	-41,860,307.00	110.93%
320001	Орон нутгийн төсвөөс	382,820,000.00	424,680,307.00	-41,860,307.00	110.93%
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	89,771,200.00	24,483,500.00	65,287,700.00	27.27%
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	20,440,000.00	24,483,500.00	-4,043,500.00	119.78%
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	69,331,200.00	0.00	69,331,200.00	0.00%
610001	Төсвийн байгууллага	1.00	1.00	0.00	100.00%
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	26.00	26.00	0.00	100.00%
620001	Удирдах ажилтан	8.00	8.00	0.00	100.00%
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	13.00	13.00	0.00	100.00%
620003	Үйлчлэх ажилтан	5.00	5.00	0.00	100.00%
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	26.00	26.00	0.00	100.00%
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	15.00	15.00	0.00	100.00%
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	9.00	9.00	0.00	100.00%
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	2.00	2.00	0.00	100.00%

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,818,425.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,818,425.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,818,425.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	300,000.00
210401	Бичиг хэрэг	124,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	75,200.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	100,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,518,425.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,518,425.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	1,818,425.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	504,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,314,425.00

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар алдаа¹ илрээгүй, харин 4,750.0 мянган төгрөгийн залруулагдаагүй зөрчил² илэрлээ.

3.1 Албан шаардлага

3.1.1 Хог хаягдлыг зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал ариутгал зардлын дансанд хог тээврийн автомашины жолоочийн цалинг төлөвлөж, ажил олгогч ажилтнаас олгох НДШ болон ХХОАТ-ыг суутгаж нийт 4,200.0 мянган төгрөгийг олгосон байна.

Энэ нь Сангийн сайдын 2021 оны 190-р тушаалаар баталсан "Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар"-ын энгийн болон аюултай, овор хэмжээ ихтэй хог хаягдлыг хог, хаягдлын тухай хууль болон холбогдох эрхзүйн актын дагуу устгах, ариутгах, тээвэрлэх, хортон мэрэгчдийн устгал ариутгал, эмнэлгийн тоног төхөөрөмж, хэрэгслүүдийг ариутгах, халдваргүйжүүлэхтэй холбоотой гарсан төлбөр хураамжууд энд хамаарна гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгуулах, таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүлэх

3.1.2 Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс 12 сард сумын шилдэг 5 албан хаагчид 495.0 мянган төгрөгийн шагнал урамшуулал олгосон байна.

Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.2." Зардал бууруулахад чиглэсэн арга хэмжээг энгийн ойлгомжтой, тууштай, өндөр сахилга баттайгаар зохион байгуулах", 15 дугаар зүйлийн 15.1 " Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно", 15.1.3 "хууль тогтоомжид зааснаас өөр хэлбэрээр тэтгэмж, шагнал, урамшуулал, дэмжлэг олгох", Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1.төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгуулах, таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүлэх

3.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

3.2.1. ИТХ-ын 2022 оны 06 дугаар сарын 17-ны 06 дугаар тогтоолоор ахмадын хорооны зардлыг санхүүжүүлэхээр 4,500.0 мянган төгрөгийг баталсан бөгөөд ЗДТГ-ын зардлын дансанд тусгаж гүйцэтгэлээр 4,492.4 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна. Зарцуулалтыг өөрийн үндсэн үйл ажиллагааны зардалтай цуг гаргаж байгаа нь Ахмадын сан байгуулах журмын 1.4 дэх заалттай нийцэхгүй байгаа тул цаашид тус зардлыг ахмадын хороонд шилжүүлж, тайлагналыг авч ажиллах зөвлөмж хүргүүлж байна

Өгсөн зөвлөмж: Ахмадын хорооны санхүүжилтийг холбогдох хууль, журамд нийцүүлэн төлөвлөж, зарцуулалт, тайлагналыг журмын дагуу гаргаж хэвших

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 06 дугаар сарын 10 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл
төгрөгөөр/

/мянган

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс										
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Алба н тушаа лтны тоо	Тоо	Дү н	
Хангай сумын ЗДТГ	3	4,750.0			2	4,750.0	1						
Дүн													